

บทสรุปรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

บทสรุปรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

การใช้ยาอย่างสมเหตุผลเป็นปัญหาที่สร้างความสูญเสียระดับบุคคล สังคม และประเทศทั่วโลก การใช้ยาอย่างสมเหตุผลจึงเป็นจึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในนโยบายแห่งชาติด้านยา กลไกหนึ่งที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว คือการพัฒนาการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพเพื่อการใช้ยาอย่างสมเหตุผล สภาการพยาบาลเป็นหนึ่งในภาคีเครือข่ายวิชาชีพที่เข้าร่วมทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาระบบยาแห่งชาติของสภาการพยาบาล และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้ยาสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อติดตามการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพพยาบาลในเรื่องการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ให้ครอบคลุมทั้งในส่วนด้านการบริการพยาบาลและด้านการศึกษาพยาบาล

คณะกรรมการจัดทำรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้ยาสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ของสภาการพยาบาล ได้ดำเนินการจัดทำโครงการการจัดทำรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ด้วยการสำรวจสถานการณ์การสอนเกี่ยวกับการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจากทุกสถาบันการศึกษาพยาบาล และเชิญผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลสถานการณ์ ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการนำการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อเป็นข้อมูลนำไปพัฒนารูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่สอดคล้องสถานการณ์การปฏิบัติจริง รูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่พัฒนา ประกอบด้วย สมรรถนะนักศึกษาพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับ RDU 10 ด้าน ประเด็นเนื้อหาหลัก 17 หัวข้อ รายวิชาที่สอดคล้องกับประเด็นเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะ RDU สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพที่สภาการพยาบาลกำหนด และผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ที่สกอ.กำหนด รวมถึงตัวอย่างการประยุกต์ module ที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ เสนอเป็นตัวอย่างให้แต่ละวิชาชีพนำไปพิจารณาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละวิชาชีพ

1. ที่มา

นโยบายแห่งชาติด้านยาพ.ศ. 2554 และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบยาแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559 กำหนดยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การเข้าถึงยา 2) การใช้ยาอย่างสมเหตุผล 3) การพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตยา 4) การพัฒนาระบบการควบคุมยา มีคณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลดำเนินการตามยุทธศาสตร์การส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ที่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การใช้ยาอย่างสมเหตุผลให้เป็นรูปธรรมที่สอดคล้องกันใน 4 ประเด็น 1) โครงการโรงพยาบาลส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (RDU Hospital) 2) การสร้างสมรรถนะเภสัชกรระบบยาด้วยเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา 3) การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการใช้ยาอย่างสมเหตุผล 4) การส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลภาคประชาชน

การขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ มีคณะกรรมการส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุผลเป็นผู้ดำเนินการและได้แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพเพื่อส่งเสริมการใช้อย่างสมเหตุผล ประกอบด้วยตัวแทนจากเครือข่ายสถาบันการศึกษาสาขาวิชาชีพ และองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนและดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพให้เป็นผู้ที่สามารถทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการใช้อย่างสมเหตุผลโดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่เอื้อต่อการใช้อย่างสมเหตุผล คณะทำงานฯ จึงได้พัฒนาคู่มือการเรียนการสอนเพื่อการใช้อย่างสมเหตุผลที่ประกอบด้วยเนื้อหาหลัก/สาระการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน กรณีศึกษา และวิธีการประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางให้แก่สาขาวิชาชีพนำไปเป็นตัวอย่างในการประยุกต์/บูรณาการกับการเรียนการสอนตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่องการพัฒนาการผลิตและกำลังคนด้านสุขภาพเพื่อการใช้อย่างสมเหตุผล

สภาการพยาบาลจึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้อย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อให้การทำงานของวิชาชีพพยาบาลเป็นไปตามบันทึกข้อตกลงสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้สนับสนุนงบประมาณให้สภาการพยาบาลจัดทำโครงการการจัดทำรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้อย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะทำงานฯ ได้จัดทำรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้อย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตแล้ว ตามขั้นตอนการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน ดังนี้

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการความรู้ด้านการใช้อย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการจัดทำรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้อย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วันที่ 25-26 กันยายน 2560
3. คณะทำงานฯ ประชุมร่างรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้อย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
4. ประชุมพิจารณารูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้อย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วันที่ 4 ธันวาคม 2560

3. ผลการดำเนินงาน

3.1 สมรรถนะการใช้อย่างสมเหตุผลของบัณฑิตพยาบาลและรายละเอียดสมรรถนะ

คณะทำงานฯ ปรับสมรรถนะกลางของ 5 สาขาวิชาชีพ เป็นสมรรถนะการใช้อย่างสมเหตุผลของบัณฑิตพยาบาล และคัดเลือกสมรรถนะย่อยจากคู่มือการจัดการเรียนการสอนเพื่อการใช้อย่างสมเหตุผลมาจัดทำเป็นรายละเอียดสมรรถนะในแต่ละด้าน ให้สอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติการพยาบาล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สมรรถนะการใช้ยาอย่างสมเหตุผลของบัณฑิตพยาบาลและรายละเอียดสมรรถนะ

สมรรถนะกลาง	สมรรถนะ RDU ของบัณฑิตพยาบาล	รายละเอียดสมรรถนะ	เลือกมาจากรายละเอียดสมรรถนะที่พึงมีจากคู่มือการเรียนการสอนเพื่อการใช้ยาอย่างสมเหตุผล
1. สามารถประเมินปัญหาในผู้ป่วย ที่อาจเกี่ยวข้องกับการใช้ยา หรือความจำเป็นต้องใช้ยารักษาได้ (Assess the patient)	1. สามารถประเมินปัญหาผู้ป่วย ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยา หรือมีความจำเป็นต้องใช้ยาในการรักษา (Assess the patient)	1.1 การประเมินประวัติโรคประจำตัว ประวัติการใช้ยา และประวัติการแพ้ยา/แพ้อาหาร 1.2 ประเมินอาการข้างเคียงจากการใช้ยา 1.3 ประเมินอาการที่ดีขึ้นหรือเลวลง 1.4 ติดตามความร่วมมือในการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง 1.5 การส่งต่อ	1.1, 1.2, 1.6, 1.7, 1.8
2. สามารถเลือกใช้ได้ อย่างเหมาะสม ตามความจำเป็น (Consider the options)	2. สามารถร่วมพิจารณาการเลือกใช้ได้ อย่างเหมาะสม ตามความจำเป็น (Consider the options)	2.1 พิจารณาข้อมูลที่สำคัญของผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ยาหรือการรักษาแบบไม่ใช้ยาในการรักษาและการส่งเสริมสุขภาพ 2.2 พิจารณาข้อมูลที่สำคัญของผู้ป่วยเพื่อประกอบการปรับขนาดยา หยุดการให้ยา หรือเปลี่ยนยา 2.3 ประเมินความเสี่ยงและประโยชน์ของการใช้ยาและไม่ใช้ยา 2.4 ใช้ความรู้ด้านเภสัชศาสตร์ของยาที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้จากปัจจัยต่อไปนี้ เช่น พันธุกรรม อายุ ความพร้อมของไต การตั้งครรภ์ ฯลฯ เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้องให้เกิดความปลอดภัยในการใช้ยา 2.5 พิจารณาโรคร่วม ยาที่ใช้อยู่ การแพ้ยา ข้อห้ามการใช้ยา และคุณภาพชีวิต ที่อาจส่งผลกระทบต่อการใช้ยา 2.6 คำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาของผู้ป่วย (เช่น ความสามารถในการ	2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, (2.7+2.8), 2.10

สมรรถนะกลาง	สมรรถนะ RDU ของบัณฑิตพยาบาล	รายละเอียดสมรรถนะ	เลือกมาจากรายละเอียดสมรรถนะที่พึงมีจากคู่มือการเรียนการสอนเพื่อการใช้อย่างสมเหตุผล
		<p>กลีนยา ศาสนา) และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากวิธีการบริหารยา</p> <p>2.7 พัฒนาความรู้ให้เป็นปัจจุบัน ใช้แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และคำนึงถึงความคุ้มค่าในการพิจารณาการใช้อย่างสมเหตุผล</p> <p>2.8 เข้าใจเรื่องเชื้อดื้อยา และแนวทางการป้องกันและควบคุมเชื้อดื้อยา (antimicrobial stewardship measures)</p>	
<p>3. สามารถสื่อสารเพื่อให้การตัดสินใจร่วมของผู้ป่วยในการใช้ยา เป็นไปบนข้อมูลทางเลือกที่ถูกต้อง เหมาะกับบริบทและเคารพในมุมมองของผู้ป่วย (Reach a shared decision)</p>	<p>3. สามารถสื่อสารเพื่อให้ผู้ป่วยร่วมตัดสินใจในการใช้ยา โดยพิจารณาจากข้อมูลทางเลือกที่ถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทและเคารพในมุมมองของผู้ป่วย (Reach a shared decision)</p>	<p>3.1 ชี้แจงทางเลือกในการรักษา ยอมรับในการตัดสินใจเลือกแผนการรักษาและเคารพในสิทธิของผู้ป่วย/ผู้ดูแล ในการปฏิเสธและจำกัดการรักษา</p> <p>3.2 ระบุและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ค่านิยม ความเชื่อ และความคาดหวัง เกี่ยวกับสุขภาพและการรักษาด้วยยา</p> <p>3.3 อธิบายเหตุผล และความเสี่ยง/ประโยชน์ของทางเลือกในการรักษาที่ผู้ป่วย/ผู้ดูแลเข้าใจได้</p> <p>3.4 ประเมินความร่วมมือในการใช้ยาของผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ด่วนตัดสินใจ และเข้าใจเหตุผลในการไม่ร่วมมือของผู้ป่วยที่อาจเกิดขึ้นได้และหาวิธีที่ดีที่สุดในการสนับสนุนผู้ป่วย/ผู้ดูแล</p> <p>3.5 สร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วย/ผู้เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้ยาอย่างสมเหตุผลโดยไม่คาดหวังว่าการสั่งยานั้นจะนำไปตามที่ต้องการ</p>	<p>3.1, 3.2, 3.3, 3.4 ,3.5, 3.6</p>

สมรรถนะกลาง	สมรรถนะ RDU ของบัณฑิตพยาบาล	รายละเอียดสมรรถนะ	เลือกมาจากรายละเอียดสมรรถนะที่พึงมีจากคู่มือการเรียนการสอนเพื่อการใช้อย่างสมเหตุผล
		3.6 ทำความเข้าใจกับการร่วมปรึกษาหารือก่อนใช้ยาเพื่อผลลัพธ์ที่นำไปสู่ความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	
4. สามารถสั่งใช้ยาได้อย่างถูกต้อง (Prescribe)	4. บริหารยาตามการสั่งใช้ยาได้อย่างถูกต้อง	<p>4.1 เข้าใจโอกาสที่จะเกิดผลไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา และดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยง/ลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น</p> <p>ตระหนักและจัดการแก้ไขปัญหา</p> <p>4.2 เข้าใจการสั่งจ่ายยาของแพทย์ตามกรอบบัญญัติหลักแห่งชาติ</p> <p>4.3 ตรวจสอบและคำนวณการใช้ยาให้ถูกต้อง</p> <p>4.4 คำนึงถึงโอกาสที่จะเกิดการใช้ยาผิด (เช่น ผิดขนาด ผิดทาง ผิดวิธี ผิดชนิด ผิดวัตถุประสงค์ ฯลฯ)</p> <p>4.5 ใช้ข้อมูลที่ทันสมัยเกี่ยวกับการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (เช่น การเก็บรักษา การบรรจุ ฯลฯ)</p> <p>4.6 ใช้ระบบที่จำเป็นเพื่อการบริหารยาอย่างมีประสิทธิภาพ (เช่น ใบMAR)</p> <p>4.7 สื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับยาและการใช้ยาแก่ผู้เกี่ยวข้องเมื่อต้องมีการส่งต่อข้อมูลการรักษา</p>	4.2, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.10, 4.13
5. สามารถให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการใช้ยาได้อย่างเพียงพอ (Provide information)	5. สามารถให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการใช้ยาได้อย่างเพียงพอ (Provide information)	<p>5.1 ตรวจสอบความเข้าใจและความมุ่งมั่นตั้งใจของผู้ป่วย/ผู้ดูแลในการจัดการเฝ้าระวังติดตาม และการมาตรวจตามนัด</p> <p>5.2 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับยาที่ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย และเข้าถึงได้กับผู้ป่วย/ผู้ดูแล (เช่น ใช้เพื่ออะไร ใช้อย่างไร อาการข้างเคียงที่</p>	5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5

สมรรถนะกลาง	สมรรถนะ RDU ของบัณฑิตพยาบาล	รายละเอียดสมรรถนะ	เลือกมาจากรายละเอียดสมรรถนะที่พึงมีจากคู่มือการเรียนการสอนเพื่อการใช้อย่างสมเหตุผล
		<p>อาจเกิดขึ้น รายงานอย่างไร ระยะเวลาของการใช้ยา)</p> <p>5.3 แนะนำผู้ป่วย/ผู้ดูแลเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ในเรื่องยาและการรักษา</p> <p>5.4 สร้างความมั่นใจให้ผู้ป่วย/ผู้ดูแลว่าจะจัดการอย่างไรในกรณีที่มีอาการไม่ดีขึ้นหรือการรักษาไม่ก้าวหน้าในช่วงเวลาที่กำหนด</p> <p>5.5 สนับสนุนผู้ป่วย/ผู้ดูแลให้มีส่วนรับผิดชอบในการจัดการตนเองเรื่องยาและภาวะเจ็บป่วย</p>	
6. สามารถติดตามผลการรักษา และรายงานผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ยาได้ (Monitor and review)	6.สามารถติดตามผลการรักษา และรายงานผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ยาได้ (Monitor and review)	<p>6.1 ทบทวนแผนการบริหารยาให้สอดคล้องกับแผนการรักษาที่ผู้ป่วยได้รับ</p> <p>6.2 ต้องมีการติดตามประสิทธิภาพของการรักษาและอาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ยา</p> <p>6.3 ค้นหาและรายงานอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาโดยใช้ระบบการรายงานที่เหมาะสม</p> <p>6.4 ปรับแผนการบริหารยาให้ตอบสนองต่ออาการและความต้องการของผู้ป่วย</p>	6.1, 6.2, 6.3, 6.4
7. สามารถใช้ยาได้อย่างปลอดภัยทั้งต่อผู้ป่วยและไม่เกิดผลกระทบต่อสังคมโดยรวม (Prescribe safely)	7. สามารถใช้ยาได้อย่างปลอดภัยทั้งต่อผู้ป่วยและไม่เกิดผลกระทบต่อสังคมโดยรวม (Prescribe safely)	<p>7.1 รู้เกี่ยวกับชนิด สาเหตุ ของความคลาดเคลื่อนทางยาที่พบบ่อย และวิธีการป้องกัน การหลีกเลี่ยง และการประเมิน</p> <p>7.2 ระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการส่งยาผ่านสื่อหรือบุคคลอื่น เช่น ส่งทางโทรศัพท์ ทาง E-mail ทาง Line หรือส่ง</p>	7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6

สมรรถนะกลาง	สมรรถนะ RDU ของบัณฑิตพยาบาล	รายละเอียดสมรรถนะ	เลือกมาจากรายละเอียดสมรรถนะที่พึงมีจากคู่มือการเรียนการสอนเพื่อการใช้อย่างสมเหตุผล
		ผ่านบุคคลที่สาม และหาแนวทางลดความเสี่ยงนั้น 7.3 บริหารยาอย่างปลอดภัยตามกระบวนการบริหารยา เช่น 7 rights 7.4 พัฒนาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอในประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ยา 7.5 รายงานความคลาดเคลื่อนในการใช้ยา และ ทบทวนการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ	
8. สามารถใช้ยาได้อย่างเหมาะสม ตามความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ และเป็นไปตามหลักเวชจริยศาสตร์ (Prescribe professionally)	8. สามารถใช้ยาได้อย่างเหมาะสม ตามความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ และเป็นไปตามหลักเวชจริยศาสตร์ (Prescribe professionally)	8.1 มั่นใจว่าพยาบาลสามารถสั่งจ่ายยาได้ตามพรบ.วิชาชีพและพรบ.ยาแห่งชาติ 8.2 ยอมรับความรับผิดชอบส่วนบุคคลในการสั่งยาและเข้าใจในประเด็นกฎหมายและจริยธรรม 8.3 รู้และทำงานภายใต้กฎหมาย และระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการสั่งยา (ยาที่ควบคุม ยาที่ไม่มีใบอนุญาต ยาไม่มีฉลาก)	8.1, 8.2, 8.3
9. สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้ยา ได้อย่างต่อเนื่อง (Improve prescribing practice)	9. สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้ยา ได้อย่างต่อเนื่อง (Improve prescribing practice)	9.1 สะท้อนคิดการบริหารยาของตนเอง และการสั่งยาของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงการใช้ยาอย่างสมเหตุผล 9.2 เข้าใจและใช้เครื่องมือหรือกลไกที่เหมาะสมในการปรับปรุงการบริหารยาและการสั่งยา (เช่น patient and peer review feedback, prescribing data and analysis and audit)	9.1, 9.3
10. สามารถทำงานร่วมกับบุคลากรอื่นแบบสหวิชาชีพ เพื่อ	10. สามารถทำงานร่วมกับบุคลากรอื่นแบบสหวิชาชีพ เพื่อ	10.1 มีส่วนร่วมกับ สหวิชาชีพเพื่อให้มั่นใจว่าการดูแลมีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกันในทุกหน่วยโดยไม่ขัดแย้ง	10.1, 10.2

สมรรถนะกลาง	สมรรถนะ RDU ของบัณฑิตพยาบาล	รายละเอียดสมรรถนะ	เลือกมาจากรายละเอียดสมรรถนะที่พึงมีจากคู่มือการเรียนการสอนเพื่อการใช้อย่างสมเหตุผล
ส่งเสริมให้เกิดการใช้อย่างสมเหตุผล (Prescribe as part of a team)	ส่งเสริมให้เกิดการใช้อย่างสมเหตุผล (Prescribe as part of a team)	10.2 สร้างสัมพันธ์ภาพกับทีมสหวิชาชีพบนพื้นฐานของความเข้าใจ ความไว้วางใจ และยอมรับในบทบาทของสหวิชาชีพ	

3.2 ประเด็นเนื้อหาหลัก

คณะทำงานได้พิจารณาประเด็นเนื้อหาหลัก 34 ประเด็น ของ 5 สาขาวิชาชีพ และพิจารณาประเด็นที่เหมาะสมกับวิชาชีพพยาบาลได้ 17 ประเด็น ดังนี้

1. National Drug Policy (NDP) and concepts of RDU
2. Basic pharmacology (Pharmacodynamics) and Clinical pharmacokinetics
3. Irrational/ inappropriate use of medicine
4. Monitoring and evaluation impact of drug therapy
5. Adherence to treatment
6. Benefit-risk and cost assessment and decision making in prescription
7. RDU in common illness
8. Taking an accurate and informative drug history
9. Administer drug safely
10. Medication errors
11. Prescribing for patients with special requirements
12. Provide patients and careers with appropriate information about their medicines
13. Awareness of rational approach to prescribing and therapeutics
14. Ethics of prescribing and drug promotion
15. Complementary and alternative medicine
16. Multi-professional care team to improve drug use
17. Continuous professional development in RDU

3.3 การเชื่อมโยงประเด็นเนื้อหาหลัก สมรรถนะ และรายวิชาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

การเชื่อมโยงประเด็นเนื้อหาหลัก 17 หัวข้อ รายวิชาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับประเด็นเนื้อหาหลัก สมรรถนะการใช้อย่างสมเหตุสมผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเทียบเคียงกับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพที่สภาการพยาบาลกำหนด และผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ รวมถึงตัวอย่าง module ที่ 5 สหสาขาวิชาชีพเสนอเป็นตัวอย่างในการนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของแต่ละสาขาวิชาชีพ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปภาพรวมของเนื้อหาหลักและสมรรถนะที่พึงมี เพื่อการใช้อย่างสมเหตุสมผล และตัวอย่างรายวิชาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ประเด็นเนื้อหาหลัก	Core topics	Core skills	Core attitudes	ตัวอย่างรายวิชาที่สอดคล้องกับประเด็นเนื้อหาหลัก	สมรรถนะที่พึงมีด้านการใช้อย่างสมเหตุสมผล										สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ	โมดูล	ผลการเรียนรู้ตามมคอ.1			
					Consultation						Prescribing governance									
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						
1. National Drug Policy (NDP) and Principles of RDU	√			หลัก: เกสัชวิทยา บูรณาการในรายวิชา ทางการพยาบาล	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	1, 3	1, 2, 4	1, 2
2. Basic pharmacology (pharmacodynamics) and Clinical pharmacokinetics	√			หลัก: เกสัชวิทยา บูรณาการในรายวิชา ทางการพยาบาล	○	○	○		○	○								2	1	2, 3, 5
3. Irrational/ inappropriate use of medicine	√			หลัก: เกสัชวิทยา บูรณาการในรายวิชา ทางการพยาบาลที่ เกี่ยวข้อง	○	•	○	○	○	○	○	•	○	○				2, 5	1, 5	2, 3

ประเด็นเนื้อหาหลัก	Core topics	Core skills	Core attitudes	ตัวอย่างรายวิชาที่สอดคล้องกับประเด็นเนื้อหาหลัก	สมรรถนะที่พึงมีด้านการใช้อย่างสมเหตุผล										สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ	โมดูล	ผลการเรียนรู้ตามมคอ.1
					Consultation					Prescribing governance							
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
4. Monitoring and evaluation impact of drug therapy, adverse effects properly and reporting drug related problems		√		หลัก: รายวิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง และเภสัชวิทยา					•	•	•				2, 5	4	2, 3, 5, 6
5. Adherence to treatment	√			หลัก: เภสัชวิทยาและวิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง			○								2, 5, 6	1, 9	2, 3, 4, 6
6. Benefit-risk and cost assessment and decision making in prescription	√			หลัก: เภสัชวิทยาและวิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง	○	○		○							2, 4, 5, 6	1	2, 4, 5
7. RDU in common illness	√			หลัก: เภสัชวิทยาและวิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง	•	•	•								1, 2, 5,	1	3, 6

ประเด็นเนื้อหาหลัก	Core topics	Core skills	Core attitudes	ตัวอย่างรายวิชาที่สอดคล้องกับประเด็นเนื้อหาหลัก	สมรรถนะที่พึงมีด้านการใช้อย่างสมเหตุผล										สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ	โมดูล	ผลการเรียนรู้ ตาม มคอ.1	
					Consultation					Prescribing governance								
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
8. Taking an accurate and informative drug history		√		หลัก: เกสัชวิทยาและวิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง	•											2, 5, 6	4	5, 6
9. Administer drug safely		√		หลัก: เกสัชวิทยาและวิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง							•	•				1, 2, 4, 5, 6	4	1, 2, 3, 4, 5, 6
10. Medication errors	√			หลัก: เกสัชวิทยาและวิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง							•			○		1, 2, 4, 5, 6	4	1, 2, 3, 4, 5, 6
11. Prescribing for patients with special requirements	√			หลัก: เกสัชวิทยาและวิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง	•	○	○	○	○	○						1, 2, 4, 5, 6	4	1, 2, 3, 4, 5, 6
12. Provide patients and careers with appropriate information about their medicines		√		หลัก: วิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง	○		•		•							6, 7, 8	3	4, 5, 6

ประเด็นเนื้อหาหลัก	Core topics	Core skills	Core attitudes	ตัวอย่างรายวิชาที่สอดคล้องกับประเด็นเนื้อหาหลัก	สมรรถนะที่พึงมีด้านการใช้อย่างสมเหตุผล										สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ	โมดูล	ผลการเรียนรู้ตามมคอ.1			
					Consultation					Prescribing governance										
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						
13. Awareness of rational approach to prescribing and therapeutics			√	หลัก: วิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	1, 2, 3	7	1, 3, 6
14. Ethics of prescribing and drug promotion			√	หลัก: วิชาจริยศาสตร์ทางการพยาบาล และกฎหมายวิชาชีพ บูรณาการวิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง			○	○	○			•					1, 2, 3	6	1, 3, 6	
15. Complementary and alternative medicine	√			หลัก: วิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง	○	○			○								2, 4, 5, 8	1	2, 4, 5	
16. Multi-professional care team to improve drug use		√		หลัก: วิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง										•			2, 4, 5, 6, 8	8	2, 4, 5, 6	
17. Continuous professional development in RDU		√		หลัก: วิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง									•	○			2, 3, 4, 5, 6, 8	10	2, 3, 4, 5	

3.4 การดำเนินงานของสภาการพยาบาลตามบันทึกข้อตกลง

1) กำหนดนโยบายการสนับสนุนการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในวิชาชีพการพยาบาล

สภาการพยาบาลกำหนดนโยบายการสนับสนุนการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในวิชาชีพการพยาบาล ดังนี้

“สภาการพยาบาลสนับสนุนนโยบายแห่งชาติด้านยา ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบยาแห่งชาติ และกลยุทธ์การพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพเพื่อการใช้ยาสมเหตุผล เพื่อพัฒนาบัณฑิตพยาบาลให้มีความรู้และทักษะในการใช้ยาสมเหตุผล และมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมใช้ยาสมเหตุผลเพื่อความปลอดภัยของผู้รับบริการ ลดความสูญเสียทางการเงิน การคลังของประเทศ”

2) การรับรองหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต

สภาการพยาบาลกำหนดให้มีประเด็นเรื่องการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในคำอธิบายรายวิชาที่เกี่ยวข้องทั้งรายวิชาทฤษฎี และรายวิชาปฏิบัติ

3) การจัดให้มีข้อสอบการใช้ยาอย่างสมเหตุผลเป็นส่วนหนึ่งการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพฯ

สภาการพยาบาลกำหนดผังการออกข้อสอบให้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในรายวิชาที่เกี่ยวข้องตามเนื้อหาที่เหมาะสม และดำเนินการออกข้อสอบตามผังการออกข้อสอบที่กำหนด

4) การศึกษาต่อเนื่อง

- สภาการพยาบาลให้การสนับสนุนให้สถาบันหลัก และสถาบันสมทบที่สภาการพยาบาลให้การรับรองให้จัดการศึกษาต่อเนื่องสาขาพยาบาลศาสตร์จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการใช้ยาอย่างสมเหตุผล เพื่อพัฒนาพยาบาลวิชาชีพให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาอย่างสมเหตุผล โดยกำหนดหน่วยคะแนน (CNEU) ให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมและวิทยากร

- จัดทำบทความวิชาการเรื่อง การใช้ยาอย่างสมเหตุผลสำหรับพยาบาลวิชาชีพ เพื่อให้สมาชิกศึกษาด้วยตนเองในการเก็บหน่วยคะแนน (CNEU) ใช้ในการต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพฯ

5) การขับเคลื่อนรูปแบบไปยังสถาบันการศึกษาพยาบาล

- การนำเสนอรูปแบบฯและแนวทางการนำไปใช้แก่ผู้บริหารสถาบันการศึกษาในคณะกรรมการพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ

- เผยแพร่รูปแบบฯและแนวทางการนำไปใช้ผ่านทางเว็บไซต์ของสภาการพยาบาล เพื่อให้สถาบันการศึกษานำไปปรับใช้ตามบริบทของแต่ละสถาบัน

- คณะทำงานที่สภาการพยาบาลแต่งตั้ง เผยแพร่รูปแบบฯและแนวทางการนำไปใช้ แก่คณาจารย์ในสถาบันต่าง ๆ ตามคำเชิญของสถาบันที่มีความสนใจ

6) การติดตามประเมินผลการใช้รูปแบบฯ

- จัดทำโครงการติดตามประเมินผลการใช้รูปแบบฯ ขอรับการสนับสนุนจากคณะกรรมการอาหารและยา

- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบูรณาการรูปแบบฯ ระหว่างสถาบันการศึกษาพยาบาล

3.5 สรุปรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้อย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

รูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้อย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

รายชื่อคณะทำงานจัดทำรูปแบบการบรรจุหลักสูตรการใช้ยาอย่างสมเหตุผล
ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ตามคำสั่งสภาการพยาบาลที่ 124/2560

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา	บุญทอง	ที่ปรึกษา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังคณา	สริยาภรณ์	ที่ปรึกษา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี	เอียรพิเชฐ	ประธาน
4. นางลัดดาวลัย	ไวยสุระสิงห์	รองประธาน
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรียา	วิหะศุภร	ผู้ทำงาน
6. ดร.ผ่องพักตร์	พิทยพันธ์	ผู้ทำงาน
7. รองศาสตราจารย์ ดร.แสงทอง	ธีระทองคำ	ผู้ทำงาน
8. รองศาสตราจารย์ปนัดดา	ปรียทฤฆ	ผู้ทำงาน
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬารักษ์	กวีวิวิชัย	ผู้ทำงาน
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิมา	กุสุมา ณ อยุธยา	ผู้ทำงาน
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาวิดา	พุทธิพันธ์	ผู้ทำงาน
12. นางสาวธิตา	ภูแก้ว	ผู้ทำงาน
13. นางสาวพรวิจิตร	ปานนาค	ผู้ทำงาน
14. ดร.พรพรรณ	วรสีหะ	ผู้ทำงาน
15. ดร.กมลรัตน์	เทอร์เนอร์	ผู้ทำงาน
16. นางสาวนฤมล	อังศิริศักดิ์	ผู้ทำงาน
17. นาวาโทหญิง ดร.กนกเลขา	สุวรรณพงษ์	ผู้ทำงาน
18. ดร.ศุภกรใจ	เจริญสุข	ผู้ทำงานและเลขานุการ
19. ดร.ศุภาพิชญ์	มณีสาคร โพน โบร์แมนน์	ผู้ทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
20. ดร.ทุติยรัตน์	รินเริง	ผู้ทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ